herpy

FIRBEN

Paraguay Caiman Lizard

Dracaena paraguayensis

Dracaena paraguayensis er et stort, kraftigt og halvt vandlevende firben fra de oversvømmede lavlande i Paraguay, Bolivia og Mato Grosso i Brasilien. Det har et stort, tungt hoved og flade kindtænder, der knuser skallen på snegle og muslinger, som er dets vigtigste føde. Pasningen er næsten ikke dokumenteret og kræver et meget stort, varmt paludarium og en erfaren holder.

Familie: Teiidae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**80-100 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Savanne og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 90 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-32 °C**
Hotspot	**38-41 °C**
Temperatur, nat	**24-27 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel** dybde 30-40 cm
Vandtemperatur	**24-29 °C**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-7 æg**
Inkubation	**160-180 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B som en del af *Dracaena* spp. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Arten står ikke på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

Om arten

Dracaena paraguayensis er et tungt, kraftigt bygget firben i familien Teiidae, som også rummer teguerne. Hovedet er stort og pyramideformet, og de fem sidetænder i hver overkæbe er meget store og flade som kindtænder, med en oval, flad tyggeflade, der kan knuse skaller. Der er en dobbelt halsfold. Halen er sammentrykt fra siderne og bruges som årer, når dyret svømmer, mens benene holdes ind mod kroppen. Som hos *Dracaena guianensis* er ryggen dækket af store, hvælvede skæl, og huden minder om en kaimans.

Farver og kønsforskelle er ikke dokumenteret. Størrelse, vægt, levetid og kønsmodenhed er heller ikke undersøgt; 80-100 cm og 10-15 år i boksen er skøn, der bygger på den nærmeste slægtning, *Dracaena guianensis*, og på teguerne.

Arten blev beskrevet i 1950 fra São Lourenço i Mato Grosso, Brasilien. Slægtens anden art er *Dracaena guianensis*, som lever længere mod nord i Amazonas.

Udbredelse og levested

Dracaena paraguayensis findes i det centrale Sydamerika: i Paraguay, i Bolivia (Santa Cruz) og i Brasilien (Mato Grosso). Det er den sydlige af slægtens to arter, mens *Dracaena guianensis* lever i Amazonas. Den præcise udbredelse og bestandens størrelse er ikke undersøgt, men arten regnes ikke som truet.

> **Oprindelig udbredelse:** Paraguay, Brasilien og Bolivia.

LEVESTED

Dracaena paraguayensis er knyttet til vandløb, søer, sumpe og oversvømmede skove og enge i lavlandet, hvor vandstanden skifter med årstiden. Levevis og døgnrytme er kun kendt i store træk, og pasningen bygger derfor på slægtskabet med *Dracaena guianensis*, som er bedre beskrevet. Slægten er dagaktiv og halvt trælevende: dyret soler sig på grene og rødder over vandet og søger ud i vandet ved fare.

Begge arter i slægten er bløddyrsspecialister, og føden er hovedsagelig snegle og muslinger. Dyret knuser skallen med kindtænderne, sluger det bløde og spytter skalresterne ud. *Dracaena guianensis* lægger æggene i en hule i bredden eller i et termitbo ved vandet; hvor, hvor mange og hvornår denne art lægger æg, er ikke dokumenteret. Klimaet er tropisk til subtropisk.

Pasning

TERRARIET

Der findes næsten ingen viden om pasningen af *Dracaena paraguayensis*, og arten holdes sjældent og er krævende. Pasningen bygger på *Dracaena guianensis*, som er bedre kendt i fangenskab, og alle tal er lånt derfra, hvis andet ikke står. Dyr fra naturen vil ofte kun æde snegle og er svære at holde i live; opdrættede dyr tager lettere imod foder og omgivelser.

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 180 × 90 × 120 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Et ungt dyr kan bo i et terrarie på omkring 120 × 30 × 60 cm, men vokser hurtigt fra det, så voksenterrariet skal planlægges fra starten. Et sådant terrarie bygges som regel specielt, gerne som et paludarium med net eller gitter foroven, der kan tåle fugt. Låget skal sidde fast, for dyret er stærkt.

Indret med en stor vanddel, en stor landdel og masser af højde. Vanddelen er beskrevet i afsnittet om vand. Sæt solide grene i flere højder og især over vandet, så dyret kan ligge og sole sig med mulighed for at dykke; grenene skal sidde fast, for dyret klatrer og graver og vælter løse dele. Bunden på landdelen kan være en blanding af cypresbark, kokosfibre og rent sand. Robuste planter giver skjul, men dyret kan rive i dem, og kunstige planter fungerer lige så godt. Dyret skal have et skjul, det kan gå helt ind i: til unge omkring 25 × 15 × 10 cm og til voksne mindst 45 × 30 × 20 cm.

Hold ét dyr. Et par kræver et endnu større terrarie med flere solpladser og flere skjul.

TEMPERATUR

Om dagen skal luften være 27-32 °C. Solpladsen er en kraftig solgren over vandet med en overfladetemperatur på 38-41 °C, målt med et infrarødt termometer. Om natten skal temperaturen være 24-27 °C og må ikke komme under 24 °C. Tallene er lånt fra *Dracaena guianensis*; en vinterhvile er ikke dokumenteret, og dyret skal holdes varmt hele året.

Brug en halogenspot eller en kraftig varmelampe over solgrenen, og supplér om nødvendigt med et keramisk varmelegeme, der ikke lyser. Alle lamper skal beskyttes mod stænk, og et net skal holde dyret væk fra pærerne. Termometre skal sidde på flere højder og ved solpladsen.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-80 %. Vanddelen og planter holder på fugten, og en fugtig bund hjælper. Et tågeanlæg eller et regnanlæg, der kører et par gange om dagen i 10 minutter, giver en jævn fugt i et stort terrarie. Terrariet må ikke være lukket helt, for stillestående, fugtig luft giver luftvejsinfektioner; ventilér med net foroven.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Dyret skal kunne ligge i vand og dykke helt under, så vanddelen er en fast del af terrariet og ikke blot en skål. Vanddybden skal være mindst 30 cm over en så stor del af bunden som muligt, og vandet skal være 24-29 °C, holdt oppe af et nedsænket varmelegeme til vand.

Dyret æder og afføder i vandet, så det bliver hurtigt snavset. Brug et stort, kraftigt filter, men vandskiftet erstattes ikke af filteret: skift vandet mindst en gang om ugen, hellere to-tre gange. Uden filter skal vandet skiftes en eller to gange om dagen. Ingen grus i vandet, som kan sluges og give stop; en bar bund er sikrest og nemmest at rengøre. Store flodsten, som ikke kan komme i munden, kan bruges, men affald sætter sig mellem dem.

LYS OG UVB

Dracaena paraguayensis er dagaktiv og soler sig meget, så den skal have lys, UVA og UVB 12 timer om dagen. Hvilken Ferguson-zone arten hører til, er ikke dokumenteret; zone 3 er lånt fra *Dracaena guianensis* og teguerne (*Salvator merianae*), som også soler sig dagligt, og brugt til at vælge lampe og afstand. Et kraftigt T5 HO-rør med reflektor over solgrenen giver både UVA, UVB og dagslys. Følg lampens anvisning, kontrollér gerne med en UV-måler, og skift rørene efter producentens anvisning, typisk hvert år. Sæt lamperne, så dyret altid kan trække sig ud af lyset.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Dracaena paraguayensis æder i naturen næsten kun snegle og muslinger. Giv derfor snegle som grundfoder: dyrkede landsnegle (fx *Helix* og *Achatina*) uden skal, optøede eller i dåse; opdrættede spisesnegle kan også gives hele med skal, optøede og lunkne. Varier med fiskefilet af ferskvandsfisk, rejer, krebs, melorme, store fårekyllinger og andre insekter. Kødfoder kan indgå, men kun som tilskud. Snegle fra naturen kan bære snyltere og bør ikke bruges.

Voksne dyr fodres tre gange om ugen med op til fem snegle ad gangen. Foderhyppigheden for unger er ikke dokumenteret. Drys kalk på foderet to gange om ugen, og giv multivitamin en gang om ugen. Brug pincet eller en stang til fodring, for dyret kan forveksle en hånd med føde.

Dyr fra naturen vil ofte kun tage snegle og nægter alt andet. Opdrættede dyr er lettere at vænne til et varieret foder. Dyr, der nægter foder i flere uger, skal til en dyrlæge.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dracaena paraguayensis er et stærkt dyr med et kraftigt bid og en hård hale. Truede dyr slår med halen og bider. Dyret er ikke aggressivt af natur, men nyerhvervede dyr får nogle uger i ro, og håndtering begynder, når dyret æder regelmæssigt. Undgå at stikke hånden ind i terrariet ved fodring.

Hold dyret alene. Krybdyr kan bære *Salmonella*, så vask hænder efter kontakt, og lad ikke små børn røre dyret uden opsyn.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsforskelle, kønsbestemmelse og alder eller vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *Dracaena paraguayensis*. Hos *Dracaena guianensis* kan kønnet bestemmes på skællene bag kloakken, og det er ikke undersøgt, om det gælder her.

PARRING

Parring er ikke dokumenteret for arten. Hvad der udløser den, og om der er en sæson eller en hvileperiode, er ikke beskrevet. Hold som udgangspunkt dyrene adskilt; et par kræver et meget stort terrarie med flere solpladser og skjul.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er æglæggende. Antallet af æg og antallet af kuld om året er ikke dokumenteret; 4-7 æg i boksen er lånt fra *Dracaena guianensis*. Giv en hun, der skal lægge, en dyb, fugtig og varm landdel eller en stor, lukket æglægningskasse med fugtig jord, som hun kan grave i. Uden et egnet sted kan hun holde æggene tilbage, og det kan blive livsfarligt.

INKUBATION

Inkubationstid og temperatur er ikke dokumenteret for arten; 160-180 dage og 28-30 °C i boksen er lånt fra *Dracaena guianensis*. En lukket beholder med fugtig vermiculit og et lille lufthul er den almindelige løsning for firben. Lad æggene ligge i ro, og hold dem fugtige uden at gøre dem våde.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt af arten er ikke beskrevet. Hold unger i et terrarie med varme, UVB og en vanddel, hvor de kan dykke og komme op, og tilbyd små snegle uden skal og små foderdyr støvet med kalk. En udførlig opdrætsvejledning findes ikke.

Sundhed og typiske fejl

Mange problemer skyldes fejl i pasningen: for lav temperatur, for lidt UVB, for ensidigt foder og snavset vand. Nye dyr, især dem fra naturen, har ofte indvoldsorm og er belastet af transporten.

- Indvoldsorm og andre snyltere hos nye dyr. Sæt dem i karantæne, og få en afføringsprøve undersøgt.
- Luftvejsinfektioner ved for lav temperatur eller stillestående fugtig luft.
- Hudskifteproblemer og sår på huden, især ved snavset vand.
- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB og kalk.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden et egnet sted at grave.
- Dyr, der kun vil have snegle, kan blive underernærede, hvis sneglene ikke er sunde.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og en jævn afføring og æder villigt. Dyr, der taber sig, ikke æder eller trækker vejret med åben mund, skal til en dyrlæge med erfaring i krybdyr. Et stærkt dyr på flere kilo er svært at håndtere, så aftal transport og undersøgelse med dyrlægen på forhånd.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.